Gemeente Almelo

Visie op sport en bewegen - 2020

Inhoud

Hoofdstuk 2: Analyse: kaders en thema's sport en bewegen 5
2.1 Inleiding 5
2.2 Lokale kaders 5
2.3 Regionale kaders 5
2.4 Landelijke kaders 6
2.5 Analyse: demografische ontwikkelingen Almelo 6
2.6 Analyse: sport, bewegen en gezondheid 6
2.7 Analyse: ontwikkelingen en trends 7
Hoofdstuk 3: Visie en ambities 10
3.1 Inleiding 10
3.2 Visie: een vitale en sportieve samenleving 10
3.3 Ambities 11
Thema 1: Sportinfrastructuur 13
Thema 2: Vitale sport- en beweegaanbieders en een positieve sportcultuur 17
Thema 3: Topsport en talentontwikkeling 20
Thema 4: Van jongs af aan vaardig in bewegen 22
Thema 5: Inclusief sporten en bewegen 24
Thema 6: Een gezonde en vitale samenleving 26
Bijlagen 28
Bijlage 1: Kaders 28
Bijlage 2: Cijfers Jeugdsportmonitor en gezondheidsmonitor 29
Bijlage 3: Uitgangspunten voor het gebruik van buitensport-accommodaties 31
Bijlage 4: Thema's gesplitst in uitgangspunten, strategische doelen en prioritering. 32
Bijlage 5: Financieel overzicht sport algemeen 36

Hoofdstuk 1: Aanleiding

De nieuwe visie vormt de onderlegger voor gemeentelijke initiatieven in het kader van sport en bewegen. Voor onze partners in de stad is het belangrijk om te weten op welke wijze zij hierbij betrokken kunnen worden.
In 2015 heeft de raad de kadernota " buitensportaccommodaties" vastgesteld. Daarin staat o.a. het besluit om beheer, exploitatie en onderhoud van de buitensportaccommodaties over te dragen aan Sportbedrijf Almelo (fase 3). De raad heeft in 2019 besloten dat de gemeente deze activiteiten blijft uitvoeren. In de bijlage 3. bij deze visienota zijn de uitgangspunten opgenomen die in 2015 zijn vastgesteld en zijn daarmee integraal onderdeel van deze visienota.
In deze visienota geven we ook aan hoe we met andere sectoren in de gemeente samen willen optrekken, elkaar versterken en initiatieven kunnen bundelen. We sluiten daarbij nadrukkelijk aan bij de doelen van het programma Zorg en het programma Economie en Participatie. Voor sport- en beweegaanbieders schept het duidelijkheid wat de gemeente wel en niet ondersteunt en stimuleert.
De visie vormt de kapstok voor de nadere invulling van het beleid op sport en bewegen voor de komende jaren. We zetten daarbij in op het aangaan van lokale en regionale samenwerkingsverbanden. Dit zal vervolgens concreet worden uitgewerkt in uitvoeringsprogramma's, inclusief monitoring en evaluatie.
Het Sociaal Domein is volop in beweging door onder andere de invoering van de Participatiewet, de Jeugdwet en de WMO. Gemeenten hebben meer verantwoordelijkheden gekregen om hun inwoners te ondersteunen. Wanneer wij inzetten op sport en bewegen draagt dit bij aan het gezond en veilig opgroeien van de jeugd en het versterken van de eigen kracht en samenredzaamheid van inwoners. Op deze wijze draagt sporten en bewegen ook bij aan de realisatie van de doelstellingen in het Sociaal Domein.
Wij vinden het belangrijk dat de (preventieve) ondersteuning voor onze inwoners goed is georganiseerd. Daarvoor is een stevige sociale basisstructuur nodig. Deze structuur biedt laagdrempelige en algemeen toegankelijke voorzieningen, dicht bij de inwoners. Voorzieningen die mensen stimuleren om de regie over hun eigen leven te kunnen voeren. We willen dat onze inwoners kunnen deelnemen én een bijdrage kunnen leveren aan de samenleving.
Een derde tot de helft van de ziektelast in Nederland is te beperken door een andere leefstijl[1]. Door vanuit sporten en bewegen bij te dragen aan de beweegcomponent van preventieve programma's, kunnen wij zorgen voor het beperken van de ziektelast en daarmee het voorkomen van veel duurdere inzet van intensieve ondersteuning.
Samenwerking is daarbij het sleutelwoord. Wij willen de raad, inwoners, bedrijven en organisaties intensief betrekken bij het bedenken en uitvoeren van de plannen. Deze visienota is daar de aanzet toe.
De visie is mede tot stand gekomen in samenspraak met sportverenigingen, commerciële sportaanbieders, onderwijs- en zorgpartners. In oktober 2019 heeft de raad in een politiek beraad haar reactie gegeven op het eerste concept van de visie. Op 25 februari heeft de raad in een politiek beraad een oordeel gevormd. De op- en aanmerkingen zijn zo goed mogelijk verwerkt.
De maatschappij is continu aan het veranderen. Daarom zullen tussentijdse aanpassingen van ons beleid noodzakelijk zijn.

Leeswijzer:
Alvorens we de visie opstellen maken we eerst een analyse waarin we de algemene gemeentelijke kaders, de actuele situatie en maatschappelijke ontwikkelingen en trends weergeven. Daarna volgt de weergave van de huidige inzet per thema, onze ervaringen en vervolgens de visie op de te

[1] Buiten de gebaande paden. Advies over intersectoraal gezondheidsbeleid (Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS)

ontwikkelen richting voor de komende jaren. De visie wordt geoperationaliseerd in een aantal uitgangspunten dat we de komende jaren met onze partners verder willen uitwerken en realiseren.

De visie is mede tot stand gekomen in samenspraak met sportverenigingen, commerciële sportaanbieders, onderwijs- en zorgpartners.

Hoofdstuk 2: Analyse: kaders en thema's sport en bewegen

2.1 Inleiding

Door onze inzet op sport en bewegen zijn er goede resultaten bereikt en hebben we de afgelopen jaren mooie ontwikkelingen in gang gezet. Kinderen zijn meer gaan bewegen door het inzetten van o.a. combinatiefunctionarissen en met ondersteuning van het Jeugdfonds sport en cultuur. Door het project Actief Betrokken Club zijn meer mensen uit de wijken actief geworden en betrokken bij de sportverenigingen. Hierdoor is hun netwerk vergroot en zijn er mogelijkheden ontstaan voor verdere participatie in de maatschappij en op bijvoorbeeld de arbeidsmarkt.
Er is fors geïnvesteerd in buitensportaccommodaties waaronder de aanleg van kunstgrasvelden. Via ons "flankerend" beleid zijn verenigingen in staat gesteld om renteloze leningen voor hun clubaccommodaties aan te gaan, subsidie te verkrijgen voor oefenveldverlichting en heeft de gemeente garant gestaan voor leningen van verenigingen bij financiële instellingen. We hebben gewerkt aan het scheppen van voorwaarden om onze doelen te bereiken.
Om ook voor de toekomst de juiste doelen en resultaten te kunnen formuleren, is het belangrijk om een analyse te maken van de huidige situatie en ontwikkelingen. Welke ontwikkelingen op sport- en beweegbeleid zijn er binnen de gemeente, regionaal en ook landelijk? Wat heeft invloed op het sport- en beweeggedrag van mensen? Hoe kunnen die bijdragen aan onze geformuleerde (programma)doelen?
We kijken naar de actuele situatie van de inwoners in Almelo. We trekken daarbij een aantal conclusies in relatie tot de belangrijkste ontwikkelingen en trends die invloed hebben op het sport- en beweegdomein. In de bijlagen zijn de gegevens opgenomen op basis waarvan we de conclusies hebben getrokken.

2.2 Lokale kaders

We hebben in Almelo een aantal vastgestelde (beleids)kaders dat richting geeft aan de inzet van sport en bewegen. De kern van dit gemeentelijk beleid in relatie tot sport en bewegen heeft geleid tot de volgende na te streven doelstellingen en effecten:

1. Het bevorderen dat elk kind of jongere moet kunnen sporten en bewegen;
2. Het stimuleren van maatschappelijke betrokkenheid van sportverenigingen;
3. Het ontwikkelen en in stand houden van kwalitatief voldoende sportaccommodaties en sterke en vitale sport verenigingen;
4. Het vergroten van de maatschappelijke participatie en sportdeelname met focus op talentontwikkeling van jongeren en inwoners van Almelo die extra aandacht behoeven;
5. Het bevorderen van een gezonde, actieve leefstijl door deelname aan sport;
6. Het stimuleren en faciliteren van vrijetijdsinitiatieven van inwoners;
7. Het in stand houden of mogelijk verbeteren van formele speelpleintjes;
8. Het bespeelbaar maken van informele speelruimten
9. De programmadoelstellingen zoals geformuleerd binnen de programma Zorg en het programma Economie en Participatie.

2.3 Regionale kaders

Regionaal hebben de 14 Twentse gemeenten, waaronder Almelo, een regionale visie op sport en bewegen opgesteld: *"Sport en bewegen in Twente: regionale samenwerking is Noaberschop vanuit eigen Kracht".* Deze Twentse visie geeft richting aan wat de gemeenten met elkaar belangrijk vinden op het gebied van sport en bewegen. Hiermee is deze Twentse visie ook een kader voor de visie van de gemeente Almelo voor het bereiken van haar (programma)doelen. De belangrijkste kansen in de regionale samenwerking liggen op vijf thema's:

- Meedoen door kwetsbare groepen / gehandicaptensport;
- Herkenning, ontwikkeling en ondersteuning van talent;
- Evenementen;
- Sportaccommodaties met bovenlokale uitstraling en gebruiksfunctie;

- Vitale en gezonde samenleving.

2.4 Landelijke kaders

Landelijk zijn in 2018 “Het Nationaal Sportakkoord” en het “Nationaal Preventieakkoord” vastgesteld met de belangrijkste landelijke thema’s op het gebied van sport, bewegen en gezondheid. Deze thema’s komen overeen met de thema’s in de Twentse Visie en met de doelstellingen en ambities die de gemeente Almelo heeft geformuleerd en heeft vastgesteld in verschillende beleidskaders.
In navolging op het Nationaal Sportakkoord is in 2019 een oproep gedaan aan gemeenten om te komen tot een lokaal sportakkoord om lokaal sport en bewegen te versterken. De gemeente Almelo is in 2019 met verschillende maatschappelijke partners aan de slag gegaan om te komen tot een gezamenlijk actieplan. In het eerste kwartaal van 2020 is de planning om samen met de betrokken partners tot een akkoord te komen zodat de acties in 2020 en 2021 samen met onze partners kunnen worden uitgevoerd.
Daarnaast is er een aantal wettelijke taken en verdragen (o.a. VN verdrag inzake rechten van personen met een handicap; “bevorderen en faciliteren van deelname aan sport van inwoners met een handicap”).

We zijn actief op het gebied van sport en bewegen. Het ingezette beleid en de huidige lokale thema’s passen goed binnen de regionale en landelijke geformuleerde thema’s op het gebied van sport, bewegen en gezondheid.

2.5 Analyse: demografische ontwikkelingen Almelo

Almelo ontgroent en vergrijst. Zo is het aantal jongeren (0-25 jaar) in de periode 2008-2018 afgenomen (-1.185). Het aantal inwoners van 65 jaar en ouder is tegelijk fors toegenomen (+3.187). In 2018 is 19% van de inwoners 65 jaar of ouder. In 2040 zal dit aandeel 28% zijn. Het aandeel jongeren zal juist afnemen, van 29% in 2018 naar 25% in 2040. Huishoudens worden daarnaast kleiner door de groei van het aantal alleenstaanden (bron: Kennispunt Twente). Wij willen de veranderende samenstelling van de bevolking en de ontwikkelingen binnen het sociaal domein als kansen zien. Deze kunnen voor verenigingen eventueel nieuwe leden

Almelo ontgroent en vergrijst in een snel tempo. Voor sportverenigingen betekent dit waarschijnlijk een daling van het aantal leden. Het kan ook leiden tot nieuwe leden met een veranderende ledensamenstelling waar ze hun aanbod op dienen aan te passen. Als dat niet lukt, heeft dat vervolgens consequenties voor het voortbestaan van verenigingen en daarmee het aanbod van sport en bewegen in Almelo. Toch zien we potentie in de stad waar verenigingen op in kunnen spelen. Een mooi voorbeeld hiervan is de ontwikkeling van de Actief Betrokken Clubs.

opleveren of het kan ouderen helpen om de deur uit te komen en elkaar te ontmoeten. Zo willen wij het nieuwe sportbeleid integraal inzetten om de leefbaarheid, gezondheid en ontmoeting te bevorderen. Uitgangspunt hierbij is het benutten van verbinding, samenwerking binnen de diverse beleidsterreinen en tussen het maatschappelijk middenveld, de sportverenigingen en de inwoner

2.6 Analyse: sport, bewegen en gezondheid

De jeugdsportmonitor en de gezondheidsmonitor (2016)[2] van de GGD geven een beeld van de huidige situatie op het gebied van sport, bewegen en gezondheid in Almelo (zie bijlage 2). Hieruit blijkt dat een kwart van de jeugd en jongeren niet regelmatig sport[3]. Bijna 30% van de jeugd en jongeren is niet lid van een sportvereniging. Deze percentages liggen hoger dan het provinciale gemiddelde.
Naarmate men ouder wordt daalt de sportdeelname en het lidmaatschap van een sportvereniging. Van de 65-plussers sport slechts één derde regelmatig en is maar 20% lid van een sportvereniging. Ouderen sporten minder maar bewegen wel meer. Zo voldoet 66% van de volwassenen aan de NNGB[4] en 69% van de ouderen terwijl dit bij jeugd en jongeren slechts 9% is.
Op het gebied van gezondheid is gekeken naar overgewicht en (on)gezond gedrag. Van de jeugd en jongeren heeft 11% (ernstig) overgewicht. Onder volwassenen heeft 53% (ernstig) overgewicht en van de ouderen 60%. 50% van de jeugd en jongeren in Almelo vertoont zittend gedrag waarbij weinig energie wordt verbruikt (tv kijken, gamen, computeren).
Slechts een minderheid van de Almelose jeugd en jongeren voldoet aan de fruit- en groentenorm.

Uit onderzoek blijkt dat in Almelo nog veel winst te behalen is op sportdeelname. Vooral ouderen sporten weinig en zijn veelal niet lid van een sportvereniging. Wat betreft de doelgroep jeugd en jongeren is de inzet op het bevorderen van een actieve gezonde leefstijl zeer gewenst: maar weinig jeugd en jongeren voldoen aan de NNGB, ze zitten veel achter TV, tablet of telefoon en eten en drinken niet gezond. Tot slot is veel gezondheidswinst te behalen door het tegengaan en terugdringen van (ernstig) overgewicht en stoppen met roken. Dit geldt voor alle inwoners van Almelo.

Om dit te verbeteren doen veel Almelose scholen mee aan het EU-project schoolfruit. Wel drinkt meer dan de helft elke dag water (bron: jeugdsportmonitor en gezondheidsmonitor GGD).

2.7 Analyse: ontwikkelingen en trends

De wereld van sport en bewegen is dynamisch. Demografische ontwikkelingen, maar ook sociaal maatschappelijke ontwikkelingen zorgen ervoor dat sport en bewegen steeds een nieuwe invulling krijgt. Hieronder zijn de belangrijkste ontwikkelingen en trends op een rij gezet.

Vergrijzing
Landelijk en ook in Almelo is er een toename van ouderen en afname van jongeren. Deze nieuwe samenstelling van de bevolking vraagt om een passend sport- en beweegaanbod dat ook kan bijdragen aan het tegengaan van eenzaamheid.
Andere sportbehoefte

Het sportlandschap verandert. Mensen gaan steeds meer individueel of in zelfgeorganiseerde groepen sporten en minder in clubverband. Er is een toename te zien in sporten die mensen zelf gemakkelijk alleen kunnen ondernemen op het moment dat het hen uitkomt, zoals hardlopen, wielrennen en fitness. Het gevolg is dat ongeorganiseerde sport in verschillende varianten belangrijker wordt. Deze ontwikkeling leidt tot een verminderende behoefte aan gemeentelijke sportaccommodaties, een intensiever gebruik van de buitenruimte ten behoeve van sportbeoefening en een toename in het marktaandeel van commerciële sportaanbieders.

[2] De gegevens van de jeugdsportmonitor en de gezondheidsmonitor worden in 2020 geactualiseerd.
[3] regelmatig sportdeelname betekent minimaal 40 keer per jaar sporten)
[4] NNGB: Nederlandse Norm Gezond Bewegen. Volwassenen en ouderen voldoen aan de NNGB als ze op minimaal 5 dagen in de week 30 minuten matig intensief bewegen. Kinderen en jongeren dienen minimaal 60 minuten matig intensief te bewegen op alle dagen in de week. Dit verklaart het grote verschil in de percentages dat aan de norm voldoet.

Beleving wordt belangrijker

De vrije tijd wordt in toenemende mate een zoektocht naar belevenissen en een manier om uiting te geven aan de eigen identiteit en leefstijl. Sport moet dan ook vooral leuk zijn om te beoefenen. Het plezier in sporten staat voorop. Uit onderzoek van het Mulier Instituut is gebleken dat plezier ervoor zorgt dat mensen structureel blijven sporten en bewegen. Tevens gaan sport, recreatie, ontspanning en vermaak steeds meer door elkaar lopen. Dit is bijvoorbeeld terug te zien in de opkomst van 'funruns' zoals de *color run* of *mudmasters*. We willen de verbinding zoeken met partners die actief zijn op dit terrein.

Steeds meer sport- en beweegaanbieders

Er zijn de afgelopen jaren vele (commerciële) sportorganisaties bij gekomen die op andere locaties sport aanbieden. Zij bieden bijvoorbeeld sportactiviteiten aan in parken en gebruiken op die manier de stad als sportaccommodatie. 'Traditionele' sportverenigingen verliezen hierdoor leden.

Toename individuele leefstijl met steeds meer aandacht voor gezondheid

De bewustwording van een gezonde leefstijl neemt steeds meer toe. Dit wordt versterkt door de toenemende verantwoordelijkheid en financiële gevolgen van ongezond gedrag en toenemende nadruk op zelfredzaamheid. Dit kan ertoe leiden dat mensen meer gaan sporten en bewegen. Met name zal dit gelden voor de hogere inkomensklasse. Er is een sterke samenhang tussen opleidingsniveau en sportdeelname (op volwassen leeftijd). Onder hoog opgeleiden zijn meer sporters dan onder laag opgeleiden. (Bron: Kenniscentrum sport)

Technische ontwikkelingen

De toenemende digitalisering is een concurrent voor de gezondheidsontwikkeling en sportparticipatie. Er wordt veel tijd zittend achter een beeldscherm doorgebracht. Deze toenemende inactiviteit vergroot gezondheidsrisico's zoals overgewicht en hart- en vaatziekten. Aan de andere kant biedt de technologie vele kansen om mensen in beweging te brengen. Hierbij kan gedacht worden aan apps die je begeleiden om te trainen voor een (hardloop)evenement of innovatieve apps die beweging stimuleren om naar buiten te gaan en te bewegen. Ook kan gedacht worden aan filmpjes te verspreiden met oefeningen om thuis te doen. Verschillende social media kanalen bieden mogelijkheden aan om zelf sportactiviteiten te organiseren of samen te komen. Daarnaast vormt internet het uithangbord voor sportverenigingen en commerciële sportaanbieders. Communicatie over het sportaanbod, uitslagen, foto's en een discussieforum maken dat, ook naast het daadwerkelijke sporten, er een 'sportbeleving' is. Ook kunnen technologische ontwikkelingen bijdragen aan de duurzaamheid van sportaccommodaties.

Druk op vrijwilligerswerk

Sportorganisaties zijn voor een groot deel afhankelijk van de inzet van vrijwilligers. Uit onze gesprekken met hen geven zij aan dat de inzet van vrijwilligers door diverse oorzaken in de komende jaren zal dalen. Dit is een risico voor (sport)verenigingen. De manier waarop vrijwilligers zich inzetten verandert ook. Er wordt meer projectmatig gewerkt, potentiële vrijwilligers vragen meer flexibiliteit en zullen steeds vaker 'hoppen' tussen verschillende vrijwilligersklussen. Sportverenigingen dienen hierop in te spelen.

Veranderende rol gemeente

Door een veranderende overheid zijn inwoners in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor de eigen gezondheid en het organiseren van voldoende faciliteiten daarvoor. De gemeente doet daarbij een beroep op zelfwerkzaamheid en zelfredzaamheid van de inwoner voor zover die daartoe in staat is. De gemeente faciliteert waar mogelijk sporten en bewegen (bron: Collegeprogramma 2018-2022). Daarbij werkt de gemeente zoveel mogelijk samen met de lokale (sport)organisaties. Deze andere benadering vraagt om een sportaanbieder die oog heeft voor deze veranderende omgeving en zich actief inzet voor een bijdrage aan maatschappelijke doelen. We willen daarbij sturen op de realisatie van maatschappelijke effecten die bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen.

Door alle bovenstaande ontwikkelingen zien we een groeiend verschil ontstaan tussen verenigingen. Er komen sterke, grote verenigingen die in staat zijn om in te spelen op deze ontwikkelingen. Aan de andere kant zijn er sportverenigingen die moeite hebben om de dagelijkse bedrijfsvoering te organiseren.
Het is daarom van belang om voor de komende jaren een richtinggevende gemeentelijke visie vast te stellen waarbinnen een antwoord kan worden gegeven op deze maatschappelijke ontwikkelingen. Dit is zowel van belang voor de gemeente als facilitator van sport en bewegen om haar doelen te bereiken, als voor de afzonderlijke sportaanbieders als het gaat om hun aanbod en hun toekomst.

Hoofdstuk 3: Visie en ambities

3.1 Inleiding

Sport is een aanjager om grotere ontwikkeling mogelijk te maken. Deze grote ontwikkeling is het streven naar een vitale samenleving. Goede en kwalitatieve sportaccommodaties zijn hiervoor de basis. Sportaccommodaties zijn dan traditioneel de sportvelden, sporthallen en zwembaden, maar ook de openbare ruimte wordt steeds belangrijker. Het ongeorganiseerd (of ongebonden) sporten neemt toe, daar spelen we op in.
Uit onze gesprekken met sportverenigingen merken we dat ze voor zichzelf steeds meer een rol zien bij de aanpak van maatschappelijke vraagstukken. Door een hoge organisatiegraad kunnen zij meer dan alleen het aanbieden van sportactiviteiten. Een waardevol goed en een stevig fundament om sport en bewegen in breed maatschappelijk perspectief te versterken.

3.2 Visie: een vitale en sportieve samenleving

De visie is een stip aan de horizon en geeft houvast om keuzes te maken. We kijken (ver) vooruit maar hebben in dit document ook al nagedacht over een concretere invulling voor de komende jaren.

'De gemeente Almelo streeft naar een vitale en sportieve samenleving waarin een leven lang sporten en bewegen centraal staat en daarmee bijdraagt aan de maatschappelijke participatie en de gezondheid van onze inwoners. We hebben hierin een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Belangrijk daarbij zijn bereikbare kwalitatieve sportaccommodaties, een sportieve openbare ruimte en sterke en zelfstandige verenigingen. Hierbij heeft de gemeente extra aandacht voor kwetsbare inwoners'.

Deze visie bestaat uit twee stromingen:

1. Sport als doel: een leven lang sporten en bewegen.
   Hierbij willen we de bestaande sportinfrastructuur (dat zijn de (niet-commerciële) sportaanbieders en de huidige voorzieningen) versterken, zodat elke inwoner zo veel mogelijk een leven lang kan sporten en bewegen.
2. Sport als middel: drempels wegnemen. We stemmen het sport- en beweegbeleid regelmatig af met toekomstige beleidsdoelstellingen op het terrein van jeugd, gezondheid, zorg, welzijn en Wmo. We zetten sport in voor vraagstukken met betrekking tot gezondheid, leefbaarheid, ontmoeting en evenementen. Dus ligt het voor de hand dat we de ambities op deze terreinen integraal bezien. Voor ontwikkelingen in het sociaal domein (WMO, Jeugd en Participatie) liggen hier kansen door uit te gaan van de preventieve werking van sport en bewegen en de mogelijkheden die sportverenigingen kunnen bieden.

3.3 Ambities

We kunnen onze ambities samenvatten in een aantal kernpunten:

1. Sportverenigingen stimuleren om zich breder te ontwikkelen;
2. Combinatiefunctionarissen leggen verbindingen tussen sportverenigingen en maatschappelijke partners om een structureel aanbod van sport- en beweegactiviteiten te ontwikkelen;
3. Activiteiten en investeringen in sport dragen bij aan de vitale en sportieve samenleving;
4. Sport en bewegen draagt bij aan onze gezondheidsdoelstellingen;
5. Waar mogelijk vergroten sportevenementen het maatschappelijk en economisch effect;
6. Het sportaanbod sluit aan bij de veranderende bevolkingssamenstelling;
7. We ontsluiten netwerken voor de sportverenigingen en maatschappelijk partners door samenwerking en kennisdeling te stimuleren;
8. We verbinden sportbeleid met andere domeinen zoals jeugd, gezondheid, leefbaarheid, welzijn, WMO, recreatie en werkgelegenheid;
9. Wij geven ruimte aan zelfwerkzaamheid.
10. We willen komen tot lokale sportakkoorden met partners in de stad.

Onze ambities kunnen we koppelen aan de ambities en thema's van het Nationaal Sportakkoord en aan onze programmadoelen. Hierbij hebben we het thema *"een gezonde en vitale samenleving* " toegevoegd dat aansluit bij het Nationaal Preventieakkoord. We starten met de Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI) waarvoor we de komende 2 jaar extra budget inzetten gericht op minima. Ook zoeken we verbinding met de integrale preventieagenda waarin we samen met onze partners willen komen tot gerichte activiteiten om zorgkosten te verlagen en zelfredzaamheid te vergroten.
Deze thema's vormen de kapstok voor het lokale uitvoeringsprogramma. Als gemeente willen we inzetten op meer afstemming en samenwerking binnen het sociaal domein om sport en bewegen in te zetten voor maatschappelijke opgaven op het gebied van WMO, jeugdwet en participatie. De verbinding met het sociaal domein en de programmadoelen worden bij alle thema's waar mogelijk gemaakt. In bijlage 4 hebben we de ambities per thema gesplitst in uitgangspunten en strategische doelen. De thema's zijn als volgt (in willekeurige volgorde):
Thema 1: Sportinfrastructuur
Thema 2: Vitale sport- en beweegaanbieders en positieve sportcultuur
Thema 3: Topsport en talentontwikkeling
Thema 4: Van jongs af vaardig in bewegen
Thema 5: Inclusief sporten en bewegen
Thema 6: Een gezonde en vitale samenleving

<u>Leeswijzer:</u> Voor de hiervoor gepresenteerde thema's beschrijven we hieronder onze ambities op hoofdlijnen. Deze vormen de uitgangspunten voor de nadere invulling van het sport- en beweegbeleid voor de komende jaren. We gaan deze later concreet uitwerken in acties en maatschappelijke effecten. De manier waarop we deze acties uit gaan voeren bepalen we samen met het veld. Hiervoor gaan we in gesprek met inwoners, sportverenigingen, sportorganisaties, het bedrijfsleven en alle andere betrokkenen.

Thema 1: Sportinfrastructuur

Visie:

Om een leven lang te kunnen sporten en bewegen hebben we een functionele, goede en duurzame[5] sportinfrastructuur[6] nodig. De aanwezige sportaccommodaties in Almelo zijn een middel om sport en bewegen mogelijk te maken, afgestemd op de behoefte. Het realiseren en/of in stand houden van sportaccommodaties is geen doel op zich. Sportinfrastructuur gaat daarnaast ook om de voorzieningen in de openbare ruimte. We kijken naar het beweegvriendelijk inrichten van de openbare ruimte om het zo gemakkelijk en aantrekkelijk mogelijk te maken om te sporten en bewegen.

We zorgen voor kwalitatief goede, duurzame en toegankelijke binnen- en buitensportaccommodaties met een zo efficiënt en effectief mogelijke bezetting. De openbare ruimte willen we beweegvriendelijk inrichten zodat deze uitnodigt om te bewegen.

Binnensportaccommodaties

Stand van zaken

Op dit moment beschikt de gemeente Almelo, verspreid over de stad, over 19 gemeentelijke binnensportaccommodaties. Met deze accommodaties kan de gemeente voldoen aan haar wettelijke taak om het basisonderwijs te faciliteren binnen de gegeven criteria en voldoen aan de vraag en de wensen van lokale binnensportverenigingen en regionale talentcentra.
De leeftijd van de binnensportaccommodaties is een punt van aandacht. Veel accommodaties zijn gebouwd in de jaren ‘70 en ’80 en voldoen aan de maatstaven en eisen van die tijd. De oude accommodaties vragen daarnaast een hoge investering in onderhoud en exploitatie. In het op te stellen Integraal Huisvestingsplan (IHP onderwijshuisvesting) zal hierop worden ingegaan. Vanuit onderwijs wordt gekeken naar de noodzakelijke omvang van de gymvoorzieningen. Daarbij wordt ook gekeken of voorzieningen kunnen worden afgestoten of dat er sprake moet zijn van vervangende nieuwbouw. We hebben daarbij de ambitie om onze voorzieningen te actualiseren en voor de komende decennia passend te kunnen toerusten. Daarbij kijken we scherp naar duurzaamheid en bereikbaarheid.
We hebben de voorkeur uitgesproken voor vervangende nieuwbouw van het zwembad aan de Sluiskade NZ op het Sportpark.

Horecavoorzieningen.

In een aantal sporthallen en in het zwembad is een horecavoorziening aanwezig (IISPA, Windmolenbroek, Schelfhorst en Sportpark). Deze faciliteit is vooral een service aan de bezoekers en huurders. De horecafaciliteiten hebben een sociale functie (w.o. ontmoeting en samenzijn) en worden momenteel nog geëxploiteerd door Sportbedrijf Almelo. De genoemde horecavoorzieningen kunnen echter niet kostendekkend worden geëxploiteerd. We onderzoeken of, en zo ja hoe de exploitatie van de horeca wel mogelijk gemaakt kan worden. Dit onderzoek is gepland in het eerste kwartaal van 2020.

Buitensportaccommodaties

[5] Duurzaam is breed gedefinieerd en betreft alle facetten van duurzaamheid: energie, watergebruik, materiaal- en grondstoffengebruik, natuurontwikkeling, toekomstbestendig naar vraag en inrichting.
[6] Sportinfrastructuur zijn de sportvelden, het zwembad, sporthallen, gymzalen en het groen in en om de stad, zoals stadsparken en trapveldjes in de wijk.

Stand van zaken

De gemeente Almelo kent een groot aantal buitensportsportverenigingen. In de kadernota "Buitensportaccommodaties"(2015) zijn de beleidskaders aangegeven waarbinnen de gemeente haar rol aangeeft. In de bijlage 3 staan de uitgangspunten voor het gebruik van buitensport-accommodaties. In 2019 heeft de raad besloten om beheer, exploitatie en onderhoud van de buitensportaccommodaties bij de gemeente te houden en niet te privatiseren of over te dragen aan Sportbedrijf Almelo. ("*Herzien besluit fase 3 Sportbedrijf"*; 29 januari 2019; R 1805127).

Faciliterende overheid

De gemeente Almelo faciliteert buitensportverenigingen (alleen de bij NOC*NSF aangesloten sportbonden) voor de aanleg, beheer en exploitatie van de sportcomplexen tegen een niet-kostprijs dekkende huur. Voor de verenigingseigendommen is of wordt een Recht van Opstal (RvO) gevestigd.
De sportverenigingen kunnen gebruik maken van een aantal regelingen dat de gemeente beschikbaar heeft:

1. De verordening subsidie oefenveldverlichting;
2. De verordening renteloze lening clubgebouwen sportverenigingen;
3. De garantstelling voor door sportverenigingen af te sluiten geldleningen in afstemming met de condities van de Stichting Waarborgfonds Sport.

In Almelo is een aantal sporten geprivatiseerd (Hockey en Tennis). Zij betalen geen huur en zijn zelf verantwoordelijk voor beheer, exploitatie en onderhoud van hun accommodaties. Zij kunnen wel gebruik maken van deze drie regelingen.
Daarnaast is er een aantal gebruikers van buitensportaccommodaties dat niet is aangesloten bij NOC*NSF. Op basis van het door de raad vastgestelde Beleidskader Buitensportaccommodaties (2015) betalen deze gebruikers een kostprijs dekkende huur.
De verordeningen zoals onder 1 en 2 genoemd worden in 2020 geactualiseerd.

Veranderende rol overheid

Inwoners zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor de eigen gezondheid en het organiseren van voldoende faciliteiten daarvoor. Steeds meer benadrukken wij deze opvatting. Wij faciliteren waar mogelijk sport en bewegen maar doen daarbij ook een beroep op zelfwerkzaamheid en zelfredzaamheid van de verenigingen.
Aanvullende of nieuwe wensen van sportverenigingen worden niet door de gemeente gefaciliteerd en komen voor rekening van deze verenigingen. Voorbeelden:

- Als sportverenigingen besluiten om hun speeldagen te wisselen van bijvoorbeeld zaterdag naar zondag of omgekeerd, dan zijn verenigingen zelf verantwoordelijk voor de consequenties die hieruit voortvloeien. Gemeente voorziet niet in extra voorzieningen zoals de aanleg van extra speelvelden.
- Buiten onderhoud gestelde velden kunnen in overleg met de gemeente een her invulling krijgen.

Daarnaast zullen wij, bij grootschalige investeringen zoals bij renovatie of vervanging van speelvelden een heroverweging maken of deze nog uitgevoerd moeten worden. Er is geen sprake van een automatisme. In een dergelijke heroverweging wordt meegewogen of er op de andere gemeentelijke buitensportaccommodaties vergelijkbare capaciteit is waar gebruik van gemaakt kan worden. Als bij praktische uitwerking blijkt dat dit medegebruik alleen met buitenproportionele inspanningen van betrokken verenigingen gerealiseerd kan worden of grote risico's (bijv. verkeersveiligheid) met zich meebrengt dan kan hier van worden afgeweken.

Openbare ruimte

Veel inwoners maken nu al gebruik van de openbare ruimte om te wandelen, hard te lopen en te fietsen. Vanuit de gesprekken met onze maatschappelijke partners, kwam naar voren dat hier grote kansen liggen om inwoners te laten bewegen.
Deze laagdrempelige vormen van bewegen nemen nog verder in populariteit toe door de toename van het ongebonden sporten en bewegen en de vergrijzing van de bevolking. Ook speelruimte is een belangrijke plek die voorziet in ruimte voor sport en bewegen en biedt de mogelijkheid tot ontmoeting in de openbare ruimte. In het speelruimtebeleid is vastgelegd hoe de gemeente voorziet in voldoende formele en informele speelruimte.

Op dit moment heeft de gemeente Almelo één Johan Cruyff Court en twee Richard Krajicek playgrounds. Dit zijn multifunctionele sportvelden midden in de wijken Schelfhorst, Nieuwstraatkwartier en Nieuwland, waar in de zomermaanden diverse activiteiten worden aangeboden.

Wat gaan we doen

Om de sportdeelname betaalbaar te houden kan voor het gebruik van de sportaccommodaties nog geen kostprijs dekkend tarief worden gehanteerd. Dat geldt alleen voor de niet geprivatiseerde sportverenigingen die aangesloten zijn bij een sportbond. Zoveel mogelijk inwoners van Almelo moeten gaan sporten en bewegen. Een randvoorwaarde hierbij is een betaalbaar en divers aanbod van binnen- en buitensportaccommodaties.
In verband met de leeftijd van de binnensportaccommodaties onderzoeken we, in het kader van het faciliteren van bewegingsonderwijs, of de binnensportaccommodaties in stand gehouden moeten worden dan wel vervangen dienen te worden en op welke termijn. Bij vervanging passen we innovaties en duurzaamheid toe, kijken we naar functionaliteit en naar de behoefte aan bewegingsonderwijs. Daarbij wordt rekening gehouden met het feit dat de manier waarop mensen sporten is veranderd. We streven naar een optimale bezetting van binnen- en buitensportaccommodaties, om daarmee een zo hoog mogelijke kostendekkendheidsgraad te realiseren. De breedtesporthallen en gymzalen worden ingericht voor primaat gebruik door het primair onderwijs. Dit onderwijsgebruik is leidend, want het is een wettelijke verplichting, en gaat op de doordeweekse dagen vóór het gebruik door alle andere gebruikers. Buiten tijden van het onderwijsgebruik (PO en VO) verhuren we de binnensportaccommodaties allereerst aan lokale sportverenigingen en vervolgens aan andere gebruikers[7]. We streven hierbij naar een divers sport- en beweegaanbod waarbij continuïteit is in het aanbod in Almelo. Een nieuwe vraag naar accommodatie of naar een verbreding van de bestaande accommodatie wordt alleen gehonoreerd als deze substantieel bijdraagt aan het realiseren van de doelen die gesteld zijn in deze visie.
Om accommodaties betaalbaar te houden kijkt de gemeente naar een breder en intensiever gebruik van de binnen- en buitensportaccommodaties met behoud van kwaliteit en niet concurrerend met bestaande activiteiten in Almelo. De gemeente onderzoekt, onder andere in het kader van de optimale bezetting, de mogelijkheden voor openstelling van gemeentelijke sportaccommodaties ten behoeve van medegebruik door de buurt(jeugd) of door andere (maatschappelijke) partijen.
In 2021 treedt de omgevingswet in werking, waarbij gemeenten een integrale lange termijn visie voor de fysieke leefomgeving dienen te hebben. Eén van de doelen is om te komen tot een gezonde en veilige leefomgeving. Het gezondheidsdoel biedt een kans voor sport en bewegen om onderdeel te zijn van de omgevingsvisie; de leefomgeving zo inrichten dat hij uitnodigt om te sporten en in beweging te komen en te blijven. De omgevingswet pakken we aan om verbindingen te maken binnen de gemeente om zo samen een omgevingsvisie te ontwikkelen die bijdraagt aan een beweegvriendelijke omgeving en waarbij we ongeorganiseerde sport en georganiseerde sport faciliteren.

Uitgangspunten voor de komende jaren.

- ➔ Medio 2020 komen we met een Integraal Huisvestingsplan (IHP) met een visie op o.a. het faciliteren van bewegingsonderwijs. Vanuit het IHP volgt een actieplan voor de binnensportaccommodaties (gemeentelijke gymnastieklokalen en sporthallen).
- ➔ We doen onderzoek of sportaccommodaties nog meer multifunctioneel kunnen worden ingezet
- ➔ We onderzoeken of horecavoorzieningen in de binnensportaccommodaties nog in stand gehouden kunnen worden door “derden”.
- ➔ De omgevingsvisie wordt ingezet om een beweegvriendelijke omgeving te creëren, waarbij wordt gekeken om ook bestaande sportaccommodaties in te zetten als openbare ruimte. We betrekken daarbij onze maatschappelijke partners waaronder sportverenigingen.
- ➔ Een nieuwe vraag naar accommodatie of naar een verbreding van de bestaande accommodatie wordt niet automatisch gehonoreerd.
- ➔ Het bouwen van extra nieuwe binnensportaccommodaties of aanleggen van nieuwe sportvelden terwijl op andere locaties nog geschikte ruimte beschikbaar is, sluiten we uit;

[7] Uitzondering hierop zijn de TON-turnhal en de topsporthal in de IISPA.

- ➔ Indien verenigingen besluiten de speeldagen te wijzigen dan dient dit binnen de bestaande accommodaties plaats te vinden.
- ➔ Buiten onderhoud gestelde velden kunnen in overleg met de gemeente een herinvulling krijgen.

Thema 2: Vitale sport- en beweegaanbieders en een positieve sportcultuur

Visie

Sport- en beweegaanbieders zorgen voor een gevarieerd aanbod van georganiseerde sport waarbij inwoners samen sporten of bewegen. Zij hebben onder andere de sociale functie van sport als ontmoetingsplek. Net als de sportaccommodaties zijn sportaanbieders in Almelo het middel om sport en bewegen mogelijk te maken. Het in stand houden van sportverenigingen is geen doel op zich.
Door verschillende ontwikkelingen en trends wordt er steeds meer gevraagd van sportverenigingen en dienen ze hierop in te kunnen spelen om te zorgen voor bestaansrecht in de (nabije) toekomst. Een belangrijk en actueel thema bij sportaanbieders is daarnaast het bieden van een veilig sportklimaat.

We streven naar toekomstbestendige sportverenigingen die financieel en organisatorisch op orde zijn. Deze verenigingen en andere sport- en beweegaanbieders kunnen zich richten op een passend aanbod, op passende bindingsvormen en kunnen zich daarbij inzetten voor maatschappelijke opgaven.
We willen dat overal met plezier, veilig, eerlijk en zorgeloos gesport kan worden.

Stand van zaken

Gemeente Almelo kent een rijk verenigingsleven met 70 sportverenigingen en meer dan 20.000 leden. Naast sportverenigingen telt Almelo talloze commerciële sportaanbieders met een divers sport- en beweegaanbod. Veel inwoners sporten en bewegen ook ongeorganiseerd. Het aantal inwoners dat dit doet is niet bekend.
Sportaanbieders vervullen een belangrijke rol in Almelo. Ze brengen niet alleen inwoners in beweging maar hebben ook een maatschappelijke rol. Sportverenigingen, in het bijzonder, zorgen voor verbinding, ontmoeting, opvoeding en ontplooiing. Naast talentontplooiing binnen de actieve sport, biedt de sportvereniging ook een podium voor ontwikkeling van talenten als bestuurder of vrijwilliger.
Sinds de afgelopen jaren zijn er steeds meer commerciële sportaanbieders opgericht die een passende aanvulling geven op het bestaande aanbod om mensen te laten sporten en bewegen. Wij werken in de uitvoering op een aantal onderdelen samen met commerciële sportaanbieders. Wij faciliteren o.a. via de inzet van Sportbedrijf Almelo inwoners om te sporten en om relaties te leggen tussen verenigingen en andere maatschappelijke groeperingen (zoals het onderwijs). De aanpak “Actief Betrokken Club” (ABC) is daar een goed voorbeeld van.
Bijna 90% van de sportverengingen in Almelo scoort goed of voldoende op hun vitaliteit. Knelpunten die sportverenigingen ervaren zijn werving en behoud van vrijwilligers en kader, werving en behoud van leden en financiën. Het blijkt dat 78% van de sportverenigingen voldoende vrijwilligers heeft, 74% voldoende kader en 70% een gezonde financiële positie. Driekwart van deze verenigingen heeft de intentie of is actief maatschappelijk betrokken. In de toekomst willen de verenigingen zich vooral inzetten om sportstimulering meer te gaan richten op andere doelgroepen. Gedacht wordt aan activiteiten voor doelgroepen die een steuntje in de rug nodig hebben en werkgelegenheidsprojecten/ arbeidsintegratie. Een groot gedeelte van de sportverenigingen in Almelo heeft het organisatorisch en financieel goed op orde (bron: “*Verenigingsmonitor* (2018); Sportservice Overijssel[8]).
Op basis van ervaringen uit de praktijk en op de visie-avond voor sportaanbieders in juni 2019 kwam naar voren dat veel sportverenigingen behoefte hebben aan ondersteuning op een aantal terreinen

[8] In totaal hebben 23 sportverenigingen in Almelo (33% respons) meegedaan met dit onderzoek.

en niet altijd goed de toekomst kunnen overzien. Op deze avond werd duidelijk dat sportverenigingen geconfronteerd worden met een aantal maatschappelijke ontwikkelingen dat invloed heeft op de clubcultuur en het op een positieve wijze van omgaan met elkaar. Tot slot geeft een deel van deze sportverenigingen aan graag ondersteuning te willen hebben van de gemeente bij onder andere de samenwerking met andere sportverenigingen.
De weergave uit de verenigingsmonitor lijkt dan ook wat te positief gekleurd en is aanleiding om dit nadrukkelijker met de sportverenigingen te bespreken.

Wat gaan we doen

Door de eerder beschreven ontwikkelingen en trends komt de traditionele sportvereniging met traditioneel sportaanbod onder druk te staan. Het is voor hen steeds meer een uitdaging om binnen het veranderende sport- en beweegdomein organisatorisch en financieel goed te blijven functioneren en bestaansrecht te houden voor de toekomst. We willen met de bestuurders van deze sportverenigingen in gesprek gaan om na te gaan hoe we de vitaliteit van hun vereniging kunnen vergroten.
Sterke sportverenigingen stimuleren we om vernieuwend sportaanbod en nieuwe vormen van lidmaatschap te ontwikkelen voor nieuwe (en kwetsbare) doelgroepen. We vragen hen om samen te werken met andere sportverenigingen en maatschappelijke organisaties zoals kinderopvang, zorginstellingen en bedrijfsleven. We streven naar vitale en open sportverenigingen[9] die inspelen op de vraag vanuit de omgeving en een bijdrage leveren aan de brede maatschappelijke thema's binnen de gemeente als voorliggende voorziening. We willen sportverenigingen inzetten bij participatieprojecten en dag structurering waarbij sportverenigingen de mogelijkheden bieden voor het opdoen van werkervaring en/ of arbeidsre-integratie. Dit kan bij sportactiviteiten zelf maar ook bij de facilitering in bijvoorbeeld het onderhoud of de catering.
Naast sportverenigingen zijn er ook andere partijen die vanuit een commerciële invalshoek werken en een belangrijke rol spelen in het sport- en beweegaanbod. Ook commerciële sportaanbieders stimuleren we om samen met ons verbindingen te leggen en maatschappelijk betrokken te zijn.
We willen sport en bewegen inzetten om mensen via sport uit te dagen hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Dit gaat niet alleen om sportieve prestaties maar ook om talent voor besturen, organiseren, coachen of begeleiden.
Plezier in sporten en bewegen zorgt ervoor dat kinderen en volwassenen structureel actief blijven. Winnen en verliezen horen bij de sport maar mogen niet ten koste gaan van het plezier en mogen niet zorgen voor uitsluiting of discriminatie. Een positief en veilig sportklimaat met regels van gewenst en ongewenst gedrag, positief coachen en support zorgen hiervoor. Uit de gesprekken met onze maatschappelijke partners blijkt dat zij aangeven hier ook een rol bij te kunnen en willen spelen. We zetten combinatiefunctionarissen in om aandacht hiervoor te vragen en ondersteuning te bieden aan de organisaties, bestuurders, trainers, begeleiders en ouders.

[9] Vitale en open verenigingen hebben hun basis op orde, hebben ambitie en mogelijkheden om hun maatschappelijke rol te verbreden met meer sport- en beweegactiviteiten en activiteiten in samenwerking met sectoren zoals onderwijs, zorg, welzijn, cultuur, natuur, milieu, werk, kinderopvang.

Uitgangspunten voor de komende jaren

- ➔ Sportverenigingen die (met elkaar) samenwerken of samen gebruik maken van sportaccommodaties willen wij faciliteren met noodzakelijke investeringen als uit een kosten-batenanalyse blijkt dat een samenwerking meerwaarde oplevert en waarbij sprake is van een gezamenlijk gebruik van één accommodatie;
- ➔ We continueren de begeleiding van minder vitale sportverenigingen;
- ➔ We zoeken sportaanbieders en andere partijen op om met hen coalities te vormen gericht op het verbeteren van hun maatschappelijke inzet, uitgaande van hun kernwaarden, identiteit en mogelijkheden;
- ➔ Het project Actief Betrokken Club wordt ondersteund waarbij de gemeente verenigingen wil inzetten bij trajecten voor de WMO, jeugdwet en participatiewet. Sportcomplexen of wijkcentra worden hierbij als voorliggende voorziening ingezet;
- ➔ We zetten in op een goede samenwerking tussen sportaanbieders, combinatiefunctionarissen en wijkteams met als resultaat dat meer kwetsbare inwoners gaan sporten en bewegen;
- ➔ We faciliteren sport en bewegen om mensen uit te dagen hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen;
- ➔ We zetten in op een veilig, gezond en positief sportklimaat bij sportaanbieders en zoeken daarbij naar partners die ons daarbij willen helpen.

Thema 3: Topsport en talentontwikkeling

Visie

Aansprekende topsportprestaties zorgen voor een impuls aan de breedtesport en dragen bij aan de trots en het wij-gevoel onder de inwoners. Topsport kan niet zonder breedtesport die dient als kweekvijver van talent. Hoe groter de breedtesport hoe meer kans dat talenten en daarmee topsporters worden ontdekt. (Topsport-) evenementen zorgen voor levendigheid in de stad en kunnen inspireren om te gaan sporten. Het organiseren van side events biedt kansen om het evenement breed bekend te maken in de stad en sport en bewegen te stimuleren.

We faciliteren breedtesport. De daaruit voortkomende talenten willen we in Almelo faciliteren via het huisvesten van Regionale Trainingscentra in de IISPA. We zien sportevenementen als een mogelijkheid om zowel de sport als de gemeente op de kaart te zetten.

Stand van zaken

In Almelo hebben we met de IISPA een topsporthal met bovenregionale uitstraling, waar vier regionale talentencentra (RTC) gevestigd zijn. De sportbonden hebben deze RTC's opgericht om jonge talentvolle turners, volleyballers, korfballers en handballers uit de regio hier samen onder deskundige leiding te laten trainen.
In de IISPA worden jaarlijks meerdere topsportevenementen georganiseerd met een regionale of nationale uitstraling. Ook worden in Almelo in samenwerking met Almelo Promotie ~~lokale~~ sportevenementen georganiseerd om de stad en (haar) sport(ers) te verbinden.

Wat gaan we doen

De primaire verantwoordelijkheid voor het herkennen, ondersteunen, begeleiden en faciliteren van sporttalenten en topsporters ligt bij de sportverenigingen, de nationale sportbonden en NOC*NSF.
De gemeente faciliteert breedtesport dat de basis vormt voor sporten en bewegen. We willen de RTC's in de IISPA behouden voor talentvolle sporters. Met andere Twentse gemeenten worden afspraken gemaakt over het spreiden van talentontwikkeling en het niet met elkaar concurreren als het gaat om nieuwe centra of verplaatsing van centra.
De mogelijkheden om talent dat doorstroomt naar de top te behouden in de stad zijn beperkt, mede door de bescheiden middelen die de stad beschikbaar heeft voor topsport. Topsport en topsportvoorzieningen worden samen met andere Twentse gemeenten op regionaal niveau gefaciliteerd.
Sportevenementen vergroten de leefbaarheid en dynamiek in de stad. Om de stad op de kaart te zetten en als middel om sport- en bewegen te bevorderen, zetten we in op top- en breedtesportevenementen. We organiseren side events in aanloop naar of rond grote evenementen om meer sport en bewegen te stimuleren en (binnenstad)ondernemers te binden aan de sport.

Uitgangspunten voor de komende jaren.

- ➔ We faciliteren breedtesport en stimuleren talentontwikkeling door het optimaal houden van de topsporthal IISPA met een bovenregionale uitstraling, waar vier regionale talentencentra (RTC) gevestigd zijn;
- ➔ We zoeken en intensiveren de samenwerking in de regio om goede faciliteiten te bieden aan talentvolle sporters. Wij faciliteren geen individuele sporters;
- ➔ We organiseren top- en breedtesportevenementen om de sport en de stad op de kaart te zetten en sport en bewegen te bevorderen.
- ➔ Waar mogelijk vergroten sportevenementen en side events het maatschappelijk en economisch effect;

STAR
Rabobank

Thema 4: Van jongs af aan vaardig in bewegen

Visie

Spelen en bewegen is minder vanzelfsprekend geworden in het dagelijks leven van kinderen. De motorische vaardigheid van kinderen neemt hierdoor af. Een goede motorische ontwikkeling is de basis voor een leven lang sport- en beweegplezier en vormt ook een belangrijke basis voor vele andere vormen van sportbeoefening en talentontwikkeling. We bevorderen dat kinderen voldoende bewegen thuis, op school, in de wijk en bij sportaanbieders.

We willen dat meer kinderen in Almelo voldoen aan de beweegrichtlijnen en we willen de motorische vaardigheid van kinderen verbeteren.

Stand van zaken

In 2016 voldeed 9% van de jeugd en jongeren (4 tot en met 17 jaar) in Almelo aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB)[10]. In Almelo vertoont 50% van de jeugd en jongeren meer dan 2 uur zittend gedrag, waarbij weinig energie wordt verbruikt (tv kijken, gamen, computeren). Bij jongeren van het voortgezet onderwijs is dit percentage meer dan verdubbeld t.o.v. kinderen van het basisonderwijs, namelijk 80% om 27% (bron: Jeugdsportmonitor 2016).
Kinderen die op jonge leeftijd weinig bewegen ontwikkelen zich motorisch minder goed en hebben een grotere kans op overgewicht. Ze lopen als gevolg daarvan een verhoogd risico op het ontwikkelen van chronische aandoeningen. Het vroegtijdig inzetten op sport en bewegen bij alle kinderen zorgt voor een goede start voor een leven lang bewegen. Uit de gesprekken met onze maatschappelijke partners blijkt dat de komende jaren het noodzakelijk is om hier extra op in te zetten en daarbij nadrukkelijk de ouders te betrekken.

Wat gaan we doen

We stimuleren meer sporten en bewegen onder jeugd en jongeren, waarbij de focus ligt op de (jonge) jeugd omdat de positieve effecten van meer sporten en bewegen bij deze doelgroep het grootst en meest blijvend van aard zijn. Door het creëren van een goede basis op jonge leeftijd draagt bij aan een leven lang sporten en bewegen. Om de kinderen in de leeftijd van 0-4 jaar die motorische ondersteuning behoeven (en hun ouders) te bereiken verkennen we de samenwerking met consultatiebureaus en onze Integrale KindCentra's IKC's.
In het kader van het actieprogramma "Kansrijke start" zetten we in op de periode voor, tijdens en na de zwangerschap waarin de basis wordt gelegd voor vaardigheden en vermogens voor een gezond (lichamelijk, mentaal, en sociaal-emotioneel) leven. Een kind met een gezonde start heeft niet alleen meer kansen op een goede gezondheid (ook op latere leeftijd) maar ook op optimale deelname aan onderwijs, participatie op de arbeidsmarkt en in de samenleving.

Het primair onderwijs is een belangrijke partner bij het verbeteren van de motorische ontwikkeling van kinderen. Kwalitatief goed bewegingsonderwijs is van groot belang voor het (toekomstig) sport- en beweeggedrag. De aanwezigheid van goed gekwalificeerde vakleerkrachten lichamelijke opvoeding in het bewegingsonderwijs zorgt dat kinderen meer plezier hebben in bewegen, meer zelfvertrouwen krijgen, een betere motoriek ontwikkelen en zich beter concentreren tijdens andere vakken.
De inzet van een vakleerkracht blijft een verantwoordelijkheid van de school(besturen) zelf. Daar waar mogelijk zoeken we de samenwerking met het basisonderwijs.
In samenwerking met het voortgezet onderwijs wordt de oudere jeugd middels gerichte interventies (vaak via projecten) gestimuleerd om voldoende te (blijven) sporten en bewegen

[10] NNGB = voor het behalen van de NNGB dienen kinderen en jongeren van 4 tot 18 jaar dagelijks minimaal 60 minuten matig intensief te bewegen.
Sinds 2017 is de NNGB vervangen door de beweegrichtlijn. Hierbij dienen kinderen en jongeren elke dag minimaal 60 minuten matig intensief te bewegen en 3 x per week spier- en botversterkende activiteiten te doen.

Door het stimuleren van sport en bewegen verbeteren we de motorische vaardigheid van de jeugd. Dit heeft een positief effect op diverse andere vaardigheden en voorkomt dat kinderen vroegtijdig afhaken bij sporten omdat ze niet mee kunnen komen. Voor kinderen met een motorische achterstand biedt Sportbedrijf Almelo een beweegprogramma aan.

Uitgangspunten voor de komende jaren.

- ➔ We stimuleren de beweegvaardigheid van jonge jeugd door het aanbieden van beweeglessen voor peuters en betrekken daarbij nadrukkelijk de ouders.
- ➔ We maken afspraken met consultatiebureaus in hun signalerings- en adviesfunctie aan ouders van kinderen in de leeftijd van 0-4 jaar die meer bewegen behoeven;
- ➔ We zetten via het project “Kansrijke start” in op een gezonde start voor ieder kind in Almelo;
- ➔ We stimuleren meer sporten en bewegen onder de jeugd door de inzet van combinatiefunctionarissen op wijkniveau;
- ➔ We zoeken de samenwerking met het basisonderwijs voor een kwalitatief goed bewegingsonderwijs waarbij we aandacht hebben voor een gezonde en actieve leefstijl;
- ➔ We maken afspraken tussen onderwijs- en sportaanbieders zodat alle jeugd kan kennismaken met sporten en bewegen in Almelo;
- ➔ Kinderen met een geconstateerde motorische achterstand bieden we een beweegprogramma aan;
- ➔ We stimuleren en faciliteren spelen en bewegen in de openbare ruimte door het plaatsen van geschikte attributen en daar waar zich kansen voordoen houden we rekening met de inrichting van de openbare ruimte.

Thema 5: Inclusief sporten en bewegen

Visie

Sporten en bewegen is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Sommige groepen ervaren belemmeringen om te gaan sporten en bewegen. We willen dat iedereen in Almelo een leven lang met plezier kan sporten en bewegen en nemen zoveel mogelijk belemmeringen hiervoor weg.

We willen werken aan een zo inclusief mogelijke samenleving waarbij iedereen een leven lang plezier kan beleven aan sporten en bewegen. Belemmeringen die mensen ervaren proberen we weg te nemen, zodat er geen reden is om niet deel te nemen.

Stand van zaken

Deelname aan sport en bewegen is niet voor iedereen een logische zaak. Jeugd en jongeren in Almelo met een lage sociaaleconomische status (SES), overgewicht en beperking en/of chronische aandoening scoren lager op regelmatige sportdeelname, de NNGB en lidmaatschap van een sportvereniging dan gemiddeld (bron: Jeugdsportmonitor 2016). Ook voor volwassenen met een beperking, lage SES, mensen in armoedesituaties, ouderen en mensen met een migratieachtergrond geldt dat de sportdeelname lager ligt dan het gemiddelde van de Twentse bevolking (bron: Gezondheidsmonitor 2016)[11]. Het belang van deelname aan sport en bewegen is voor deze groepen in een aantal opzichten nog groter dan voor de gemiddelde inwoner vanwege de positieve effecten op (onder andere) de gezondheid en het opdoen van sociale contacten. Hierbij zet De Klup zich in voor een beweegaanbod en het bevorderen hiervan voor mensen met een geestelijke en lichamelijke beperking.

Wat gaan we doen

Lokaal

De komende jaren willen we ons, naast de focus op jeugd, nog meer specifiek gaan richten op een hogere sportparticipatie van mensen in een kwetsbare situatie. Vanuit het sociaal domein zet de gemeente Almelo sterk in op meedoen en zelfredzaamheid. Daarbij ook aandacht voor het tegengaan van eenzaamheid. Sommige inwoners hebben daarbij hulp nodig. Daarvoor wordt in eerste instantie het sociale netwerk gemobiliseerd. Voor inwoners die extra hulp nodig hebben, willen we in samenwerking met sportaanbieders en maatschappelijke organisaties de komende jaren de drempels naar sport en bewegen proberen weg te nemen. Daarnaast willen we ook met het onderwijs zoeken naar mogelijkheden om via hun betrokkenheid meer jeugd en jongeren mee te laten doen aan sport en bewegen. We gaan daarvoor afspraken maken met het (speciaal)onderwijs en met de betrokkenen binnen de Almelose IKC's (Integrale Kind Centra).
Als blijkt dat er financiële drempels zijn voor jongeren (tot 18 jaar) om te kunnen meedoen, stellen we geld beschikbaar vanuit het minimabeleid of via het Jeugdfonds sport en cultuur. Daarnaast kennen we het project Almelo Doet Mee voor de groepssporten voor de doelgroep 18+.
We willen hierbij iedere inwoner zoveel mogelijk in het reguliere aanbod laten meedoen en richten ons niet op specifieke doelgroepen.

Regionaal

Voor mensen met een beperking lukt het niet altijd om met het reguliere aanbod mee te doen. Ook is het (nog) lang niet altijd vanzelfsprekend om dichtbij passend sport- en beweegaanbod te vinden. De gemeentelijke schaal is veelal te beperkt om activiteiten op het gebied van aangepast sporten te organiseren en te komen tot een volwaardig aanbod. In de Twentse visie hebben de 14 Twentse gemeenten daarom ook besloten om een regionaal Twents samenwerkingsverband op te zetten. We gaan samenwerken in meerdere projecten en activiteiten om kwantitatief en kwalitatief aangepaste sport- en beweegmogelijkheden aan te bieden.

[11] Naar achtergrondkenmerken zijn geen cijfers van Almelo bekend maar wel van de inwoners van de GGD regio Twente.

De Gemeente Almelo wil samen met partners zoals Stichting De Klup, het onderwijs en sportverenigingen, een klimaat creëren waarin sport - en bewegingsmogelijkheden voor mensen met een beperking steeds normaler gaat worden. Belangrijke uitgangspunten daarbij zijn vraaggericht werken en organisatorische integratie. De gemeente Almelo heeft samen met de andere Twentse gemeenten de ambitie om de Special Olympics in 2022 te organiseren voor mensen met een verstandelijke beperking.

Uitgangspunten voor de komende jaren.

- ➔ In samenwerking met sportverenigingen, onderwijs en maatschappelijke organisaties willen we de komende jaren bestaande drempels naar sport en bewegen wegnemen;
- ➔ We willen met sportverenigingen afspraken maken over een zo inclusief mogelijk aanbod van activiteiten binnen de reguliere voorzieningen;
- ➔ Met De Klup en met regio-gemeenten maken we afspraken over een samenhangend aanbod voor mensen met een beperking die niet binnen het reguliere aanbod kunnen sporten en bewegen;
- ➔ Via het Jeugdfonds sport en cultuur blijven we geld beschikbaar stellen om de financiële drempels te verlagen zodat alle kinderen in Almelo kunnen sporten en bewegen. We doen dat via de inzet van de Klijnsma-gelden, zolang die nog beschikbaar zijn.

Thema 6: Een gezonde en vitale samenleving

Visie

Gezonde inwoners hebben een hoge kwaliteit van leven en zijn in staat zelfstandig te participeren in de samenleving. Om gezond te worden en te blijven is sporten en bewegen belangrijk. We stimuleren sporten en bewegen als een middel om gezondheidsdoelen te bereiken. Daarnaast hebben we aandacht voor een gezonde leefstijl door het stimuleren van gezond eten en het tegengaan van ongezond gedrag als roken en overmatig alcoholgebruik.

We bevorderen een gezonde en vitale leefstijl door de inzet van sport en bewegen. We zetten hierbij ook in op een rookvrije generatie, het terugdringen van (ernstig) overgewicht en het tegengaan van problematisch alcoholgebruik.

Stand van zaken

Overgewicht, roken en alcohol

In Almelo heeft 11% van de jeugd en jongeren van 4 tot 18 jaar (ernstig) overgewicht. Onder volwassenen is dit 53% en onder 65 jaar en ouder 60%. Van de jongeren in het voortgezet onderwijs rookt 9% en heeft 49% weleens alcohol gedronken (bron: Jeugdsportmonitor 2016). Voor volwassenen zijn geen lokale cijfers bekend over roken en alcoholgebruik. Landelijk gezien is de afgelopen jaren een afname te zien in het aantal rokers. In 2018 rookte gemiddeld 22% van de bevolking waarbij hoger opgeleiden minder roken dan middelbaar en laag opgeleiden. 9% van de Nederlandse bevolking drinkt overmatig alcohol. Dit komt het meest voor bij jong volwassenen onder de dertig en het minst bij dertigers (bron: Leefstijlmonitor, 2018).

In de verenigingsmonitor van Sportservice Overijssel (2018) zijn de sportverenigingen in Almelo gevraagd of hun sportaccommodaties rookvrij zijn. 41% van de sportverenigingen geeft aan dat deze rookvrij is, 50% van de sportverenigingen is er mee bezig en 9% zegt dit niet te gaan doen.

Wat gaan we doen

We willen naar gezonde inwoners met een gezonde en vitale leefstijl. Naast persoonlijke voordelen heeft een goede gezondheid ook een positief effect op het gebruik van zorg-, hulp- en dienstverlening. Met het verbeteren van de zelfredzaamheid willen we ziekte en uitval voorkomen waardoor de noodzaak van de inzet van curatieve zorg wordt verminderd of uitgesteld. Hiermee willen we de groei van zorgkosten beter beheersen en de inzet van arbeidskrachten in zorg en welzijn doelmatiger inzetten: ‘de juiste zorg op de juiste plek’.

Mede in relatie tot het beleid voor het sociaal domein en het gezondheidsbeleid, wordt de samenwerking tussen maatschappelijke instellingen op gebied van zorg en welzijn, de sociale wijkteams en sportorganisaties actief bevorderd. We werken samen in het landelijke actieprogramma ‘Kansrijke Start’ waarbij we zorgen dat alle kinderen in Almelo een goede start maken en daar hun hele leven profijt van hebben. Ook werken we samen aan een rookvrij Almelo om te komen tot een rookvrije generatie. Onderzocht wordt of we met partners in de stad ook daadwerkelijk afspraken hierover kunnen vastleggen.

Met de IKC’s in Almelo maken we afspraken over het bevorderen van een brede gezonde leefstijl bij kinderen. Hiermee willen we problemen helpen voorkomen, vroegtijdig signaleren en snel hulp bieden waardoor duurdere trajecten kunnen worden voorkomen.

We willen dat de sportsector een gezonde en veilige sportomgeving is voor sporters en bezoekers en waar een gezonde leefstijl wordt gestimuleerd. We gaan met sportaanbieders in gesprek om te komen tot een alcoholbeleid, het instellen van een rookvrije accommodatie en het bieden van een gezonde sportkantine.

Voor ouderen is het zo lang mogelijk mobiel blijven zowel vanuit gezondheidsoogpunt als sociaal oogpunt van hele grote waarde. Sporten en bewegen geeft letterlijk en figuurlijk energie, bevordert sociale contacten, is een van de goedkoopste en beste manieren om een betere gezondheid te krijgen en te houden en blijkt ook positieve invloed te hebben op geheugen, concentratievermogen en verwerkingssnelheid van informatie. We stimuleren sportaanbieders om een gericht aanbod te creëren voor ouderen, waarbij ook oog is voor het

sociale aspect. Hierbij leggen we de verbinding en zoeken we de samenwerking met lokale zorgaanbieders.

Uitgangspunten voor de komende jaren

- ➔ We maken met de IKC's (Integrale Kind Centra 0-12 jaar) in Almelo afspraken over aandacht voor een gezonde leefstijl waarbij roken, ongezond eten en alcoholgebruik niet passen;
- ➔ We maken afspraken met sportverenigingen om de sportaccommodatie en velden rookvrij te maken, een alcoholbeleid te implementeren en om te werken aan een gezonde sportkantine;
- ➔ We maken afspraken met sportaanbieders en zorgaanbieders om een laagdrempelig sportaanbod aan te kunnen bieden aan ouderen;
- ➔ We gaan op zoek naar inwoners die om bepaalde redenen moeilijk kunnen sporten en bewegen en willen daarmee bijdragen aan het welbevinden van deze inwoners.

Bijlagen

Bijlage 1: Kaders

Lokale kaders
De programmaplannen, de Sociale Agenda met de visie op het sociale domein, het beleidsplan 'Samen mee(r) doen', het beleidskader voor buitensport en het beleidskader speelruimtebeleid zijn lokale kaders van de gemeente Almelo die van invloed zijn op het sport en beweegdomein. De belangrijkste onderwerpen zijn hieronder weergegeven.

Lokale kaders	
Programmaplannen 2018-2022	Het college zet zich in voor het creëren en benutten van kansen. Het gaat uit van de kracht, competenties en talenten van iedere Almeloër. De gemeente wil meedenken met de inwoners en hen faciliteren bij initiatieven. Sport wordt als zeer belangrijk gezien. De gemeente gaat de deelname aan sport stimuleren door het faciliteren van verenigingen en initiatieven. Verenigingen die (met elkaar) samenwerken of samen gebruik maken van sportaccommodaties worden extra ondersteund. Het project Actief Betrokken Club wordt ondersteunt en in het minimabeleid is geld beschikbaar om te zorgen dat elke kind of jongere kan sporten.
Samen mee(r) doen 2014-2020	De maatschappelijke opgaven in het sociaal domein pakt de gemeente aan met een integrale en gebiedsgerichte benadering met inzet van wijkteams en wijkagenda's.
Beleidskader buitensport, gemeentelijke buitensport accommodaties en aanpalende voorzieningen 2015	Sport dient bij te dragen aan de sociale stijging en de aantrekkelijkheid van de stad. Daarmee zijn voor de buitensport vier doelstellingen geformuleerd; • Het ontwikkelen van kwalitatief voldoende sportaccommodaties en sterke en vitale sport verenigingen; • Het vergroten van de maatschappelijke participatie en sportdeelname met focus op talentontwikkeling van jongeren en kwetsbare inwoners; • Het bevorderen van een gezonde, actieve leefstijl door deelname aan sport; • Het stimuleren en faciliteren van vrijetijdsinitiatieven van inwoners.
Speelruimtebeleid 2008-2018	Het gemeentelijk speelruimtebeleid richt zich enerzijds op het in stand houden of mogelijk verbeteren van formele speelpleintjes met een evenwichtige verdeling van speelvoorzieningen in de stad. Anderzijds is er aandacht voor het bespeelbaar maken van informele speelruimten als trottoirs, parkings en groenstroken.

Regionaal kader

Regionaal kader	
Twentse sportvisie	De gezamenlijke visie van de 14 gemeenten is als volgt: '*sport en bewegen is een bindend element in de Twentse samenleving en belangrijk voor vitale en gezonde inwoners. De 14 Twentse gemeenten staan voor een leven lang sport en bewegen en zorgen ervoor dat er voor iedereen in elke levensfase een passend kwalitatief goed sport en beweegaanbod in Twente is'.* Doel van de Twentse Visie is om te bouwen aan sport- en beweegmogelijkheden voor iedereen, onder alle omstandigheden. De beoogde effecten daarbij zijn: • efficiëntere en effectievere inzet van capaciteit en middelen; • vitale en gezondere samenleving. De belangrijkste kansen in de regionale samenwerking liggen op vijf thema's: • Meedoen door kwetsbare groepen / gehandicaptensport; • Herkenning, ontwikkeling en ondersteuning van talent; • Evenementen; • Sportaccommodaties met bovenlokale uitstraling en gebruiksfunctie; • Vitale en gezonde samenleving.

Landelijke kaders

Landelijke kaders	
Nationaal Sportakkoord	De sport, de gemeenten en de rijksoverheid hebben samen met de provincies, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties de handen ineengeslagen om de kracht van sport en bewegen in Nederland de komende jaren nog beter te benutten. VWS, VSG/VNG en NOC*NSF willen dat alle Nederlanders van sport en bewegen kunnen genieten en hebben daarom zes ambities geformuleerd op de volgende thema's: • Inclusief sporten en bewegen; • Duurzame sportinfrastructuur; • Vitale sport- en beweegaanbieders; • Positieve sportcultuur; • Vaardig in bewegen; • Topsport die inspireert.
Preventieakkoord	De Rijksoverheid heeft samen met meer dan 70 organisaties in Nederland afspraken gemaakt om de gezondheid van Nederlanders te verbeteren. In dit Nationale Preventieakkoord staan maatregelen met als doel: • Een rookvrije generatie in 2040; • Terugdringen van overgewicht en obesitas; • Tegengaan van problematisch alcoholgebruik.

Bijlage 2: Cijfers Jeugdsportmonitor en gezondheidsmonitor[12]

[12] jeugd = 4 tot 12 jaar
jongeren = 12 tot 18 jaar
volwassenen = 19 tot 65 jaar
ouderen = 65 jaar en ouder

	Almelo	Overijssel
Regelmatige sportdeelname (40x per jaar sporten)		
Jeugd en jongeren	76%	80%
Volwassenen	47%	53%
Ouderen	32%	38%
Lidmaatschap sportvereniging		
Jeugd en jongeren	72%	75%
Volwassenen	31%	36%
Ouderen	21%	27%
Voldoen aan NNGB		
Jeugd en jongeren	9%	9%
Volwassenen	66%	64%
Ouderen	69%	74%
(matig en ernstig) Overgewicht		
Jeugd en jongeren	11%	10%
Volwassenen	53%	47%
Ouderen	60%	61%
Extra gegevens jeugd en jongeren:		
Zittend gedrag	50%	45%
Behalen fruitnorm	22%	21%
Behalen groentenorm	37%	38%
Elke dag water drinken	52%	51%
Roken*	9%	7%
Wel eens alcohol gedronken*	49%	50%

Bron: Jeugdsportmonitor en Gezondheidsmonitor, GGD (2016)

*alleen jongeren 11-17 jaar

Bijlage 3: Uitgangspunten voor het gebruik van buitensport-accommodaties

(Beleidskader buitensportaccommodaties 2015):

- De gemeente wil met de huidige buitensportaccommodaties actieve sportbeoefening en participatie faciliteren.
- De gemeente streeft naar multifunctioneel en optimaal gebruik van bestaande sportvoorzieningen op wijkniveau en wil daarom een goede spreiding daarvan over de stad bevorderen.
- Waar mogelijk wordt synergie van gebruik van sportvoorzieningen met andere gemeentelijke (wijk)voorzieningen gerealiseerd.
- Alleen door het NOC/NSF en sportbonden erkende bewegingssporten komen in aanmerking voor facilitering door de gemeente. Dit heeft gevolgen voor een aantal gebruikers van de huidige buitensportaccommodaties. Hierbij zal een overgangstermijn van drie jaar in acht genomen worden.
- De kwaliteit van buitensportaccommodaties moet in overeenstemming met het gebruik zijn; daarbij worden voor sporten in competitieverband de landelijk geldende normen en/of richtlijnen van NOC/NSF en sportbonden gehanteerd; bij spel en vrij gebruik is vooral de veiligheid leidend.
- De gemeente streeft naar een zo hoog mogelijke bezettingsgraad en optimale flexibele benutting van buitensportaccommodaties; daarbij hoort ook het zo nodig en mogelijk delen van een accommodatie door verschillende verenigingen en het bevorderen van verschillende tijdstippen van sport. Voorkeuren van verenigingen of individuele sporters voor specifieke tijden mogen niet leiden tot vergroting van onvolledig benutte capaciteit.
- Specifieke voorzieningen voor mensen met een (lichamelijke) beperking, voor meidenvoetbal of andere bijzondere doelgroepen worden zodanig voor de hele stad gesitueerd dat investeringen duurzaam zijn en in redelijke verhouding staan tot het aantal gebruikers. De voorzieningen dienen in redelijkheid bereikbaar (afstand) en toegankelijk te zijn voor die doelgroepen.
- Gemeente Almelo wil bevorderen dat kwetsbare inwoners zoveel mogelijk gebruik maken van voorliggende voorzieningen (zoals sport) om te voorkomen dat zij een individuele beschikking (voor bijvoorbeeld dagbesteding) nodig hebben. Het is niet de bedoeling dat door dit intensiever gebruik van buitensportaccommodaties competitiespelers worden verdrongen en/of capaciteitsvraagstukken ontstaan.

Bijlage 4: Thema's gesplitst in uitgangspunten, strategische doelen en prioritering.

Thema 1 Sportinfrastructuur	
Uitgangspunten	
• Een nieuwe vraag naar accommodatie of naar een verbreding van de bestaande accommodatie wordt niet automatisch gehonoreerd; • Het bouwen van extra nieuwe binnensportaccommodaties of aanleggen van nieuwe sportvelden terwijl op andere locaties nog geschikte ruimte beschikbaar is, sluiten we uit; Indien verenigingen besluiten de speeldagen te wijzigen dan dient dit binnen de bestaande accommodaties plaats te vinden.	
Strategische doelen	Prioriteit (laag/midden/hoog)
• Medio 2020 komen we met een Integraal Huisvestingsplan (IHP) met een visie op o.a. het faciliteren van bewegingsonderwijs. Vanuit het IHP volgt een actieplan voor de binnensportaccommodaties (gemeentelijke gymnastieklokalen en sporthallen).	Hoog
• We onderzoeken of horecavoorzieningen in de binnensportaccommodaties nog in stand gehouden kunnen worden door "derden".	Hoog
• We doen onderzoek of sportaccommodaties nog meer multifunctioneel kunnen worden ingezet;	Midden
• De omgevingsvisie wordt ingezet om een beweeg vriendelijke omgeving te creëren, waarbij wordt gekeken om ook bestaande sportaccommodaties in te zetten als openbare ruimte. We betrekken daarbij onze maatschappelijke partners waaronder sportverenigingen.	Midden
• Buiten onderhoud gestelde velden kunnen in overleg met de gemeente een herinvulling krijgen.	Laag

Thema 2 Vitale sport- en beweegaanbieders en een positieve sportcultuur	
Uitgangspunten	
• Sportverenigingen die (met elkaar) samenwerken of samen gebruik maken van sportaccommodaties willen wij faciliteren met noodzakelijke investeringen als uit een kosten-batenanalyse blijkt dat een samenwerking meerwaarde oplevert en waarbij sprake is van een gezamenlijk gebruik van één accommodatie; • We continueren de begeleiding van minder vitale sportverenigingen; • We faciliteren sport en bewegen om mensen uit te dagen hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen;	
Strategische doelen	Prioriteit (laag/midden/hoog)
• We zoeken sportaanbieders en andere partijen op om met hen coalities te vormen gericht op het verbeteren van hun maatschappelijke inzet, uitgaande van hun kernwaarden, identiteit en mogelijkheden;	Midden
• Het project Actief Betrokken Club wordt ondersteund waarbij de gemeente verenigingen wil inzetten bij trajecten voor de WMO, jeugdwet en participatiewet. Sportcomplexen of wijkcentra worden hierbij als voorliggende voorziening ingezet;	Hoog
• We zetten in op een goede samenwerking tussen sportaanbieders, combinatiefunctionarissen en wijkteams met als resultaat dat meer kwetsbare inwoners gaan sporten en bewegen;	Hoog
• We zetten in op een veilig, gezond en positief sportklimaat bij sportaanbieders en zoeken daarbij naar partners die ons daarbij willen helpen.	Hoog

Thema 3 Topsport en talentontwikkeling	
Uitgangspunten	
We faciliteren breedtesport en stimuleren talentontwikkeling door het optimaal houden van de topsporthal IISPA met een bovenregionale uitstraling, waar vier regionale talentencentra (RTC) gevestigd zijn;	
Strategische doelen	Prioriteit (laag/midden/hoog)
• We zoeken en intensiveren de samenwerking in de regio om goede faciliteiten te bieden aan talentvolle sporters. Wij faciliteren geen individuele sporters;	Midden
• We organiseren top- en breedtesportevenementen om de sport en de stad op de kaart te zetten en sport en bewegen te bevorderen;	Midden
• Waar mogelijk vergroten sportevenementen en side events het maatschappelijk en economisch effect;	Laag

Thema 4 Van jongs af aan vaardig in bewegen	
Uitgangspunten	
We stimuleren meer sporten en bewegen onder de jeugd door de inzet van combinatiefunctionarissen op wijkniveau.	
Strategische doelen	Prioriteit (laag/midden/hoog)
• We stimuleren de beweegvaardigheid van jonge jeugd door het aanbieden van beweeglessen voor peuters en betrekken daarbij nadrukkelijk de ouders en consultatieburo's.	Midden

• We zetten via het project “Kansrijke start” in op een gezonde start voor ieder kind in Almelo; • We zoeken de samenwerking met het basisonderwijs voor een kwalitatief goed bewegingsonderwijs waarbij we aandacht hebben voor een gezonde en actieve leefstijl; • We maken afspraken tussen onderwijs- en sportaanbieders zodat alle jeugd kan kennismaken met sporten en bewegen in Almelo; • Kinderen met een geconstateerde motorische achterstand bieden we een beweegprogramma aan; • We stimuleren en faciliteren spelen en bewegen in de openbare ruimte door het plaatsen van geschikte attributen en daar waar zich kansen voordoen houden we rekening met de inrichting van de openbare ruimte.	Midden Hoog Hoog Laag Hoog

Thema 5 **Inclusief sporten en bewegen**	
Uitgangspunten	
Via het Jeugdfonds sport en cultuur blijven we geld beschikbaar stellen om de financiële drempels te verlagen zodat alle kinderen in Almelo kunnen sporten en bewegen. We doen dat via de inzet van de Klijnsma-gelden, zolang die nog beschikbaar zijn.	
Strategische doelen	Prioriteit (laag/midden/hoog)
• In samenwerking met sportverenigingen, onderwijs en maatschappelijke organisaties willen we de komende jaren bestaande drempels naar sport en bewegen wegnemen; • We willen met sportverenigingen afspraken maken over een zo inclusief mogelijk aanbod van activiteiten binnen de reguliere voorzieningen; • Met De Klup en met regio-gemeenten maken we afspraken over een samenhangend aanbod voor mensen met een beperking die niet binnen het reguliere aanbod kunnen sporten en bewegen.	Midden Midden Midden

Thema 6 **Een gezonde en vitale samenleving**	
Uitgangspunten	
• Wij bevorderen de samenwerking tussen maatschappelijke instellingen op het gebied van zorg en welzijn de sociale wijkteams en sportorganisaties. • Ouderen blijven zo lang mogelijk mobiel.	
Strategische doelen	Prioriteit (laag/midden/hoog)
• We maken met de Integrale Kind Centra (0-12 jaar) in Almelo afspraken over aandacht voor een gezonde leefstijl waarbij roken, ongezond eten en alcoholgebruik niet passen.	Midden
• We maken afspraken met sportverenigingen om de sportaccomodatie en velden rookvrij te maken, een alcoholbeleid te implementeren en om te werken aan een gezonde sportkantine;	Hoog
• We maken afspraken met sportaanbieders om een laagdrempelig sportaanbod aan te kunnen bieden aan ouderen.	Midden

Bijlage 5: Financieel overzicht sport algemeen

Onderstaande budgetten zijn door uw raad vastgesteld voor 2020. Ieder jaar stelt u de budgetten bij de programmabegroting vast.

Binnen de reguliere P&C cyclus heeft u het budgetrecht om deze budgetten te verhogen of te verlagen.

Taakveld 5.1 sportbeleid en activering

Onderdeel	Budget 2020	Toelichting
Sportbedrijf subsidie		
- binnensportaccommodaties	1.868.798	Organiseren van bewegingsonderwijs in het primaire onderwijs (wettelijke taak) en het beschikbaar stellen, beheren, exploiteren en onderhouden als huurder tbv het voortgezet onderwijs en de Almelose Sportverenigingen.
- exploitatie zwembad Het Sportpark	960.389	Exploitatie van het binnen- en het buitenzwembad, de sporthal en Sportzone.Doelgroepgericht activiteitenaanbod. O.a. Zwemles, recreatief, aqua sportief, verenigingen en scholen.
- exploitatie Horecavoorzieningen	152.719	Ondanks bezuinigingen zijn er vaste lasten die doorlopen.
- sportstimulering	468.442	Hiervan wordt 252.000 betaald uit de rijksmiddelen voor de combinatiefuncties. Sportstimulering, verenigingsondersteuning, talentontwikkeling, Actief Betrokken Clubs en sport en gezondheid.
- topsport & talentontwikkeling	84.000	O.a. faciliteren van minimaal drie regionale Talentcentra; acquireren en faciliteren van minimaal vier topsportevenementen.
- taakstelling personeel	-80.000	
Totaal subsidie sportbedrijf	3.454.348	Conform de beschikking en uitvoeringsovereenkomst van 2020
Onderwijsachterstanden	-18.335	Een deel van de subsidie aan het sportbedrijf wordt uit deze Rijksbijdrage betaald. Om aansluiting te houden met de subsidie aan het sportbedrijf is dit bedrag hier benoemd.
Sportstimulering en overige subsidies	10.194	Ad hoc vragen en situaties
SPUK (elders in de begroting is de specifieke uitkering, inkomst van 300.000, geraamd. Per saldo is dit 0)	300.000	Met ingang van 1 januari 2019 is de verruimde btw-sportvrijstelling in werking getreden. De wijziging van de btw-sportvrijstelling heeft nadelige btw-gevolgen voor de exploitatie van (gemeentelijke) sportaccommodaties. Het ministerie van VWS heeft met een specifieke uitkering voor gemeenten (SPUK) het btw-nadeel zoveel als mogelijk gecompenseerd.
Personeelskosten	70.971	Personeelskosten van medewerkers Sport

Totaal taakveld 5.1	**3.817.178**	

Taakveld 5.2 sport-accommodaties
Beheer, exploitatie en onderhoud sportaccommodaties voor sportbeoefening.

Onderdeel	Budget 2020	Toelichting
Stelposten kapitaallasten (budget voor investeringen)		Dit betreft geen vrije ruimte, de stelpost kapitaallasten is reeds beklemd.
- tractie sport	42.734	Kapitaallasten voor investeringsprogramma 2020 vervanging groot materieel sport
- uitvoering verordeningen en knelpunten buitensport	56.729	Subsidies/leningen sportverenigingen. (O.a. subsidies oefenveldverlichting)
- kunstgrasvelden	20.350	Kapitaallasten voor vervanging van vanaf 2015 gerealiseerde kunstgrasvelden.
Onderhoud buitensportcomplexen		
- materiele onderhoudskosten	188.029	kosten voor materialen, reparaties en schade bij verenigingen, energiekosten, onderhoud velden.
- machinekosten	60.101	kosten voor onderhoud aan materieel tractie (onderhoud/reparatie, benzine, verzekeringen etc.)
- eigendomslasten buitensportcomplexen	65.504	ozb en overige heffingen
Inkomsten buitensportcomplexen		vergoedingen, recht van opstallen etc van sportverenigingen en sportparken.
- ingebruikgeving sportverenigingen	-135.964	
- ingebruikgeving voortgezet onderwijs	-41.025	
- zendmasten sportparken	-22.000	
Kapitaallasten (rente en afschrijving van investeringen)	369.787	rentelasten en afschrijvingen van in gebruik genomen investeringen.
Personeelskosten	332.379	Kosten van personeel wat werkzaamheden verricht voor en op de sport-accommodaties.
Totaal taakveld 5.2	**936.624**	
Totaal budget sport 2020	**4.753.802**	